

כז באב תשפ"ב, 24.8.2022

גיליון מס' 815

פרשת ראה

"רְאֵה אֲנִי נֹתֵן לְפָנֶיכֶם הַיּוֹם בְּרָכָה וּקְלָלָה"

***מוקדש לזכרה המבורך של נעמה כ"ץ ממעלה גלבוע שעלתה בסערה השמימה**

מאת זיו כרמל

לקבלת דף פרשת שבוע בווצאפ (קבוצה שקטה) – לחצו **כאן**

רעיון הבחירה בין טוב לרע הוא אחד מעמודי הבסיס המחזיקים את כל מהותנו וקיומנו כאנשים מאמינים מחד, אך מנתבים את דרכם בעולם לא כעושי הן, אלא מתוך מרחב אוטונומי להחליט וגם להיכשל.

הקדוש ברוך הוא בורא עולם מופלא בשישה ימים, ובסיום מלאכת הבריאה ניתן לאדם חופש לנוע ולבחור איך יתנהל בעולם. סיפור גן עדן ועץ הדעת מדגיש את הבחירה של האדם, למרות האיסור המפורש של האל. במעשה הבחירה הקב"ה למעשה מצמצם את עצמו, ומשאיר לנו בני האדם, את הבחירה לאן ללכת ובאיזה דרך לבחור.

לכאורה רעיון הבחירה הוא רעיון פשוט – אם תבחרו נכון, תזכו לחיים טובים ומשמעותיים, ואם לא תבחרו נכון, חייכם יהיו לקללה. אך במציאות רעיון הבחירה הוא עמוק הרבה יותר. הקדוש ברוך הוא נתן לנו את הקודש ואת החול. החול הוא החלל שהאל משאיר לנו כדי לפעול בתוכו. אלו הם ימי החול שבה אנו חווים את השגרה, הקשיים והפרוזה של החיים. הקדושה היא אותם הרגעים שבהם אנו מצליחים למלא את רצון השם, ומוותרים על התשוקות ועל היצרים שלנו.

ישנם עוד תחומי חיים שבהם 'סוד הצמצום' הוא יסוד ענק, למשל בתחום החינוך - כאשר אנו מצליחים להגביל ולצמצם את עצמנו, אנו מאפשרים לזולת למלא את חיינו באורו.

הקדוש ברוך הוא נתן בידינו את היכולת לבחור אם להסתכל לאחור או להביט קדימה. העם היהודי שידע סבל נורא לאורך כל שנות קיומו והיה נרדף ומוכה, מגורש ומושפל, ידע תמיד להסתכל קדימה ולבחור בטוב אל מול האפשרות להסתכל לאחור, לשקוע בקושי ולתפוס עצמו כקרבן.

הרב זקס מזכיר בספרו המונומנטלי- "רעיונות משני חיים" בהקשר של פרשה זו, את שורדי השואה, שלמרות שחוו גיהנום ויכלו לחיות בעברם, בחרו להסתכל קדימה, לבנות חיים חדשים ולחזור ולספר, לא מעמדה של קרבן, אלא מעמדה של מי שמסמנים תמרור לדורות הבאים.

יש ויכוח עצום ביהדות האם באמת יש לאדם בחירה חופשית במציאות דטרמיניסטית שבה דבר מוביל לדבר והכל מנותב ומתוכנן על ידי השם. ("הכל צפוי והרשות נתונה")

כשהתורה מצווה אותנו לבחור בטוב, היא אינה מבטיחה שיש בכוחנו אכן לבחור בכך. על האדם לחתור ולשאוף למלא את החיים במשמעות, לחיות חיים ערכיים, לקיים מצוות – אך אין הבטחה שאכן יצליח בכך. התורה מציבה את האדם במתח הזה של לשאוף, כדי להבטיח שההליכה בדרך תהיה משמעותית. מבחינות רבות זו בחירה ללכת בדרך טובה ולהיות במאמץ להיות ראוי למי שחיים בצלם אלוקים.

ספר ההלכה החשוב ביותר- שולחן ערוך לרבי יוסף קארו נפתח המילים- "יתגבר כארי..." זה מכוון אתנו להבין שעל מנת לעבוד את השם (ויש אומרים שאין אנו מסוגלים לכך בכלל), עלינו לבחור להתאמץ ולפעול בעולם.

המצוות וההלכות מונחות לפנינו, אך אנו כמאמינים צריכים לגייס את הכוחות, להתאמץ ולבחור לממש את רצון השם בעולם. אנו מצוים לשאול את עצמנו כל הזמן – מה מצופה מאתנו? מונח לפנינו מרחב עצום ובתוכו ההזדמנות לבחור ולעשות טוב. לבחור בטוב ולא ברע, בברכה ולא בקללה, בחיים ולא במוות.

לפני פחות משבוע נפטרה נעמה כ"ץ ממעלה גלבע לאחר שנה של מאבק במחלת הסרטן. חבריה מספרים שמהרגע הראשון שהתבשרה על מחלתה בחרה בחיים, במאבק ובסיכוי הקטן לחלים מהמחלה הקשה. למרות שנלקחה מאתנו בטרם עת, יהיה המאבק שלה אבן דרך בבחירה החופשית של המאמין לבחור תמיד בטוב, גם אם הולך הוא בגיא צלמוות. יהיו חייה של נעמה ומאבקה במחלה השראה ואור לכולנו.

זיו כרמל, חבר קיבוץ טירת צבי, נשוי ואב לשבעה. בעבר מנכ"ל ורכז הדרכה בבית ספר עדה עדה בוקר, מנכ"ל ומחנך עטמה מוביל סדנאות לחיבור לטבע והינון יער.

כדי לקבל את הדף כל שבוע בדואר אלקטרוני, יש להירשם בקישור: <https://forms.gle/bzbZhmBafTeQLY3k6>
תגובות למאמרים וכן הצעות לכתוב מאמרים, יש לשלוח אל: amudim@kdati.org.il